

T.C.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/19019

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610/1530
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

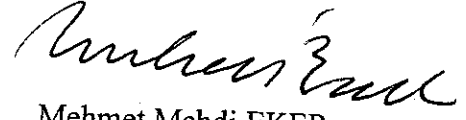
02/04/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 30.03.2011 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-30205 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Adana Milletvekili Hulusi GÜVEL'e ait 7/19015, 7/19016, 7/19017, 7/19018, Gaziantep Milletvekili Akif EKİCİ'ye ait 7/19019 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1) Görüş 7/19015 (2 Sayfa)
- 2) Görüş 7/19016 (2 Sayfa)
- 3) Görüş 7/19017 (2 Sayfa)
- 4) Görüş 7/19018 (2 Sayfa)
- 5) Görüş 7/19019 (3 Sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:AKİF EKİCİ

Gaziantep Milletvekili

Esas No

: 7/19019

Ülkemizde toplam 5,5 milyon ton buğday stoku varken, 25 Şubat 2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Buğday İthalatında Gümrük Vergisinin Mayıs Ayına Kadar Yüzde 130'dan 0'a Düşürülmesine" ilişkin Kararname çiftçilerimizin ve kamuoyunun haklı tepkisine neden olmaktadır.

Herhangi bir kuraklık ya da buğday üretimini olumsuz etkileyecek bir durum olmamasına ve hasat zamanına kadar yeterli stok olmasına rağmen, buğday ithalatını arttıracak söz konusu kararın neden alındığına ilişkin akıllarda soru işareti oluşmuştur. Buğday hasadına az bir zaman kala yürürlüğe giren kararnamenin, limanlarda gemilerinde buğday bekleten kimi firmalar için çıkarıldığına ilişkin iddialar öne sürülmektedir. Kararnamenin yürürlüğe girmesinden hemen sonra gümrüklerde buğday boşaltımının başlaması ise bu iddiaları doğrular niteliktedir. Konuyla ilgili olarak;

SORU 1- Resmi Gazete'nin 25 Şubat 2011 günlü sayısında yürürlüğe giren "Buğday ve yulaf ithalatında Gümrük Vergisinin Mayıs ayına kadar % 130'dan % 0'a düşürülmesine ilişkin İthalat Rejimi Kararına ek karar" hangi amaca hizmet etmektedir?

SORU 2- Buğday ithalatını artıracak söz konusu karar için neden ülkemizde hasat döneminin bitmesi beklenmemiş ve uluslararası piyasada fiyatların çok yüksek olduğu bir dönem seçilmiştir?

SORU 5- Söz konusu Kararname; 25 Haziran 2002'de % 35 olarak belirlenen mısır gümrük vergisinin 17 Nisan 2003 tarihinde % 20'ye indirilmesi ve dönemin Maliye Bakanının oğlunun binlerce ton mısır ithalatı gerçekleştirmesinin ardından % 70'e çıkarılarak bakan oğluna kısa sürede milyarlarca lira kazandırılmasına benzetilmektedir. Bu kararname ile kimlerin kısa sürede kazanç sağlaması hedeflenmiştir?

CEVAP 1-2-5- Buğday ve yulaf ithalatında uygulanan % 130 oranındaki gümrük vergisinin 1 Mayıs 2011 tarihine kadar geçerli olmak üzere %0'a indirilmesine ilişkin Kararname çalışması, 25.02.2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile de yürürlüğe girmiştir.

Haziran ayının 2. yarısından itibaren, olumsuz iklim koşullarına bağlı olarak Dünyanın önde gelen buğday üreticilerinden ilk olarak Avrupa Birliği ve Kanada, arkasından da Rusya ve Ukrayna'nın üretimlerinde gerek miktar, gerekse kalite açısından sorun olabileceğine ilişkin açıklamalar yapılmaya başlanmış, bu durum dünya piyasasındaki fiyatlarda dalgalanmalara neden olmuştur.

Rusya, 5 Ağustos 2010 tarihinde yaptığı açıklamayla, 15 Ağustos 2010'dan itibaren 31 Aralık 2010'a kadar tüm hububat ihracatını durdurduğunu ilan etmiştir.

Ukrayna'nın, 8 Ekim 2010 tarihinde ihracata kota uygulanmasına başlanacağını ilan etmesi ABD'nin buğday üretim tahminini 0,9 Milyon Ton, mısır üretim tahminini ise 12,6 Milyon Ton düşürmesi, uluslararası piyasada fiyatları daha da yükseltmiştir.

22 Ekim 2010 tarihinde Rusya, uyguladığı hububat ihracat yasağının 1 Temmuz 2011 tarihine kadar uzatıldığını açıklamıştır.

08/12/2010 tarihinde Ukrayna, hububat ihracat kotalarının yürürlükte kalma süresinin 31 Mart 2011 tarihine kadar uzatıldığını ilan etmiştir.

Ocak 2011'den itibaren, Dünyanın en önemli hububat üreticilerinden Avustralya'da yaşanan sel felaketi, ABD'nin önemli üretim bölgelerinde görülen olumsuz iklim koşullarının yanında Orta Doğu ülkelerinde meydana gelen toplumsal olayların da etkisiyle uluslararası piyasadaki gıda ürünlerinin fiyatlarında görülen artış hızlanmıştır.

FAO tarafından 19 Ocak 2011'de Roma'da düzenlenen toplantıda, üye ülkeler özellikle tarımsal alanda kapasite geliştirme çalışmaları ve gıda fiyatlarındaki dalgalanmalar konusunda bilgilendirilerek, 2010 yılı üretiminin beklenenden düşük gerçekleşmesi nedeniyle gıda stokları üzerindeki baskının arttığı ve üretim-tüketim dengesindeki bozulma ve ABD dolarındaki düşüş gibi etkenlerle gıda fiyatlarının artış eğiliminde olduğu vurgulanıp, "2011 üretim yılında hububat üretiminde artış sağlanamaması durumunda 2008 yılında yaşanan gıda krizine benzer bir kriz yaşanma ihtimalinin bulunduğu" belirtilmiştir.

17/02/2011'de Avrupa Birliği (AB) yemlik buğdayda 12 Euro/ton ve yemlik arpada 16 Euro/ton olan gümrük vergisinin 30 Haziran 2011 tarihine kadar kaldırılmasını kararlaştırmıştır.

28/02/2011'de Rusya Federasyonu, arpa, yulaf, çavdar, buğday ve mısır ithalatında uygulanan % 5 oranındaki ithalat vergisini 30 Haziran 2011 tarihine kadar sıfırladığını açıklamıştır.

03/03/2011'de Rusya, Belarus ve Kazakistan'dan oluşan Gümrük Birliği Komitesi, buğday, çavdar ve yulaf ithalatında uygulanan %5 oranındaki verginin 30 Haziran 2011'e kadar sıfırlandığını açıklamıştır.

01 Haziran 2010'de 191,50 Dolar/Ton olan ABD'nin HRW-No.2 ekmeklik buğdayının (FOB) fiyatı, bütün bu süreç içerisinde yaşanan olaylar neticesinde 05.04.2011 tarihi itibarıyla 376,80 Dolar/Ton olup artış oranı %96,76'dır.

Dünyada yaşanan bu gelişmelerden ülkemiz piyasaları da etkilenmiş, iç piyasaya yapılan satışlara 2 Eylül'de başlanması, mamül madde ihracatçılarına dünya fiyatlarından hububat satışı, farklı satış yöntemlerinin uygulamaya konması, üst protein gurubundan bir miktar buğday ithal edilmesi ve buğday ithalatında uygulanan verginin 1 Mayıs 2011'e kadar sıfırlanmasını da içeren bir dizi planlı ve programlı tedbir sayesinde iç piyasada 1 Haziran 2010'da (Polatlı, Konya ve Eskişehir Ticaret Borsaları'nda oluşan ortalama) Anadolu Kırmızı Sert ekmeklik buğdayın 555 TL/Ton olan fiyatı, 05.04.2011 tarihi itibarıyla %23,93 oranında artış göstererek 710 TL/Tona yükselmiştir.

Bütün bu gelişmelerle birlikte, ürün gelişimi için çok önemli olan Mayıs ayı sonuna kadarki dönemde ülkemizde ve dünyada yaşanması muhtemel bir olumsuzlukta, halen dünyada mevcut koşullar da göz önünde bulundurularak, doğabilecek risklere karşı ülkemizin hasada belirli düzeyde stokla girmesini sağlayarak, gerek miktar gerekse fiyat açısından istikrarlı bir dönem geçirmek ve oluşabilecek spekülasyonların fiyatlara yansıma ihtimalinin önüne geçmek amacıyla hasat başlangıcına kadar buğday ve yulafta gümrük vergileri sıfırlanmıştır.

Bu karar, dünyadaki olumsuz gelişmelerin ülkemize muhtemel etkilerini en aza indirmek amacıyla tamamen kamu menfaati göz önünde bulundurularak alınmıştır.

SORU 3- Buğday hasadına az bir zaman kala alınan böyle bir karar ile buğday eken çiftçilerimizin uğrayacağı zarar göz önüne alınmış mıdır? Karardan önce ilgili tarafların görüşleri alınmış mıdır?

CEVAP 3- Konuya ilişkin tüm sivil toplum kuruluşlarıyla sürekli görüş alış verişinde bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, 02/09/2010 tarihinden bu yana; 36 Sivil Toplum Kuruluşundan, gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında sektörü temsil kabiliyeti yüksek firmalardan, sektöre ilişkin iç piyasa, dış piyasa, ve Bakanlığımız uygulamaları ile diğer konulara ilişkin tespit, görüş ve öneriler alınarak değerlendirmeler yapılmaktadır.

SORU 4- Söz konusu kararname yürürlüğe girdiğinde limanlarda gemilerde bekletilen buğday miktarı nedir? Bu buğdaylar hangi firmalara aittir?

CEVAP 4- Ülkemizin limanlarına gelen gemilere ilişkin uygulamalar Gümrük Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Bununla birlikte, mamul madde (özellikle un ve makarna) ihracatında ülkemiz dünyada ilk sıralarda olup, bu sebeple ülkemize buğday ithalatının yapılmadığı bir dönem bulunmamaktadır.

2007-2008 "Dünya Gıda Krizi"nin yaşandığı dönemde de yine benzer şekilde ithalatta uygulanan gümrük vergilerinde ayarlamaya gidilmiştir. Buğdayda % 130 olan gümrük vergisi ekmeklik buğday ve makarnalık buğday için sırasıyla; 28 Kasım 2007- 23 Şubat 2008 arası % 8 ve % 5'e, 23 Şubat-15 Mayıs 2008 arası % 0'a düşürülmüş, 15 Mayıs – 31 Aralık 2008 arası % 50'ye, 31 Aralık 2008- 15 Mayıs 2009 arası % 80'e ve 15 Mayıs 2009'dan itibaren ise % 130'a çıkarılmıştır.

2011 yılı Şubat ayı sonu itibariyle toplam buğday ithalat miktarı TÜİK verilerine göre 469.152 tondur.